

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Undirea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale inserată în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei

Pe 6 luni . . . 280 Lei

Pentru străinătate 1000 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Preoți, cu Crucea 'n frunte!

„Vămuiții vieții” — Luminătorii obștilor creștine — Calea demnității de Dumitru Neda

Poporul, oricât de în vârstă ar fi, rămâne totuși copil naiv, ușor de câștigat pentru un gând al cărui tâlc el nu-l va prinde decât când va fi prea târziu să mai scape din capcana în care s'a lăsat ademenit. Iar ademenitorii n'au lipsit niciodată, nici nu și-au făcut, ori că-și fac vreodată, chestie de conștiință din respectarea celui cinstit și de bunăcredință, dar lesne crezător în cuvântul celui ce se apropie de el cu vorbe mieroase. Așa s'a purces din străvechi vremuri cu cei mulți și simpli după vorbă după port, cu vămuiții vieții, cum atât de nimerit le zice celor din păturile de jos marele maestru al scrisului românesc, d. Mihail Sadoveanu.

Așa se purcede și astăzi. Aiurea și la noi. Vremuri tulburi, de prăbușiri și de-un nesfârșit cortegiu de pătimiri dintre cele mai telurite și mai amarnice, cum sunt cele în vâltoarea cărora tocmai ne sbatem, sunt zodie ferice pentru iarba rea din holda neamului nostru. Și ca să ne dumirim că, din nefericire, așa este, e de ajuns să aruncăm o privire asupra pieții presei pe care au răsărit, așa peste noapte, o puzderie de „luminători” ai mulțimilor, de să te tot crucești. Unul mai strașnic decât altul, unul mai ușuratic, mai sgomotos și mai vulgar decât altul, încât ne păste primejdia ca azi-mâne glasul celor cuminți și cu greutate la vorbă nici să nu se mai audă. Cum observă și un confrate într'al scrisului gazetăresc dela *Gazeta Transilvaniei* (28. X. 44): „Ziaristi despre care nu s'a auzit niciodată nici un cuvânt, băiețândri căzuți la examene de liceu, umflați cu ură și venin, aruncă cu noroiu în oameni care și-au jertfit toată viața pentru neam, pentru țară și pentru binele obștesc. Iluștri necunoscuți, cu multă îndrăsneală — numai cu îndrăsneală — vreau să învețe pe conducătorii crescuți în lupte și suferințe, cum trebuie să fie condus neamul. Grăbiții vieții publice de azi voiesc să ne învețe pe noi pe toți, cum să fim democrați. Oameni, care n'au construit niciodată nimic, și scriu cu venin și cu vocabular dela ușa cortului, vreau să ne învețe cum să ne iubim neamul și pe deaproapele, și cum să clădim țară nouă”.

Voinici, la fel de consistenti sub toate raporturile, ne năpădesc satele, purtând otrava dela om la om. Libertatea largă de care se bucură o folosesc pentru inveninarea celor ce-i primesc în mijlocul lor și le ascultă spotovăiala tăciunărească. Câți nu stau în pragul lumii noi cu ochii închiși, caută să vadă că lucrătorii răutății — mulți dintre ei biete umelte oarbe — se află în treabă. Deocamdată sporul nu e mare. Stăvilarele cuminte-

niei și ale bunului simț românesc se țin tară. Dar loviturile mereu repetate macină și stâncile de granit. Și din păcate împotrivirea omenescă nu-i de durată fără sfârșit. Mai ales când e vorba de lumea celor naivi, și desorientați, lăsați pe mâna vânătorilor de astfel de pradă.

Primejdia fiind mare și în nemijlocită apropiere, preoțimea nu poate fi decât acolo unde-i este locul: în rândurile dintăiu ale *adevăraților* luminători ai poporului. Inimilor trebuie să fie străbătută de același simțământ care mistuia pe a Mântuitorului și i-a stors mărturisirea mișcătoare: „Milă-mi-e de gloate...” Robii lui Hristos, aflători în fruntea turmelor cuvântătoare, trebuie să le apere de lupi, să le arate calea cea bună și să le ducă la pășune neutrăvită. Păstorii sufletești de astăzi trebuie să fie ca Nehemia regele cel de demult: într'o mână cu sabia rugăciunii, iar cu cealaltă la clădirea zidirii neamului, cu ochii veșnic la vrășmașul ce aleșuiește prin apropiere, ori poate că a și pătruns, deocamdată deghizat, prin poarta cetății.

Armis arma opponenda. Nu arme ucigătoare de biete trupuri trudite, ci armele spiritului și ale bunătații, armele demnității făurite și ascuțite în atelierele Dătătorului de viață. Se înțelege că lupta trebuie purtată pe terenul pe care se arată dușmanul, și cu arme la fel, dar de calitate superioară. Impotriva tancurilor nu se dă război cu ghioaga, nici împotriva bombardierelor cu flinta. Se apropie dușmanii de noi și de ai noștri cu străine graiuri și străine învățături de creștineasca înțelepciune și orânduire socială românească? Să le stăm în față cu singura doctrină mântuitoare de rele morale și sociale: doctrina Evangheliei, cea cu o verificare de două mii de ani. Varsă potrivnicii valuri de bărfeli și puhoi de josnicie asupra noastră și asupra alor noștri? Să ne ținem neclintiți locului, cu seninătate și demnitate, și cum am fost așa să rămânem, înfruntând urgia lor. Nu va trece mult, și zările se vor limpezi iarăși, căci e o lege a firii ca lumina să biruie întunerecul, adevărul minciuna, binele răul. *Violenta non durant.* Prăbușirea lui Mussolini e pilduitoare. Altele din trecut, și din viitorul căruia, cu voia lui Dumnezeu, poate că și noi le vom fi privitori, așisderea.

Să facă preoții politică? Fără doar și poate. Dar politica lui Hristos și a Bisericii: Fără vânare de interese materiale, personale, și fără patimă. Afară de cazul când reaua voință a celui din tabăra potrivnică nu-i mai presus de orice îndoială, nu-i îngăduit să-l socotim dușman de neîmpăcat și de încun-

jurat. Luminarul bisericesc care a fost *Leo XIII*, e categoric: „In chestii pur politice („in mere politicis”), că anume care-i cea mai bună formă de stat, ori altfel de orânduire obștești, se prea poate să aibă loc foarte cinstite deosebiri de vederi. Ar fi, prin urmare, nedreptate să li-se ia altora în nume de rău că, în chestii ca cele pomenite, vor fi de altă părere, odată ce, de altminteri, ar ști toată lumea că respectivii, sub raport moral, nu pot fi bănuți, și că ar fi oricând gata să primească hotărârile Sf. Scaun”. (Enciclica: *Immortale Dei*).

Preotul nu-i iertat să fie sectar. Dânsul e sluga Adevărului care nu caută la față, nu se înfricoșează, nu se ascunde după rețea de târgueli, nu-i bătăran, nu-i samavolnic, nu ostenește de dragul câștigului. Pe treptele altarului e ca'n agoră, și 'n agoră ca la jertfelnicul Legii Noue: n'are fețe pentru circumstanță. El vorbește cum vorbește pentru că așa-i poruncește conștiința, nu cutare șef de partid. E omul convingerii. De aceea își face *slujba deplin în biserică și afară de biserică*, dovedind în felul acesta că-și înțelege și își ia în serios rolul de Providență în carne și oase, cum îi place nu numai lui Lamennais să fie preotul, ci oricărui creștin ce cugetă după lege. Și sunt mulți cei ce cugetă astfel.

Concepția aceasta superioară despre activitatea socială-politică e proprie și tuturor adevăraților bărbați de stat mireni. Un Daniel O'Connell, un Windthorst, un Conte Le Mun fac parte din această galerie. La grandioasa adunare dela „Aro” din Capitală, de Dumineca trecută, d. *Iuliu Maniu* a spus un adevăr care oglindește sufletul celor șapte generații de preoți români uniți, al căror scorbitor înțelegător și demn e Dsa, și care adevăr grăiește mângăietor unora, muștrător altora:

[...] „Eu nu sunt un sectar. Pentru că un român de bună credință profesază alte vederi politice, nu sunt supărat pe el și nu vreau să-l abat dela drumul pe care conștiința lui îl dictează. Sunt supărat pe un singur om, pe acela care spune: „Nu mă interesează politica; nu mă doare capul; imi vād de treaba mea, de profesiunea mea; politica nu mă interesează. Să facă cine ce vrea”.

Pe acel care vorbește așa, sunt foarte supărat, pentru că atitudinea aceasta înseamnă cinism și indiferentism față de viitorul neamului românesc. Noi suntem, cu toții, cetățeni ai acestei țări, datori să ne ocupăm de problemele publice ale neamului și țării românești. Suntem datori să căutăm cu toții calea cea mai bună pentru înaintarea fericită a țării românești, — ceeace înseamnă politică. Suntem obligați să arătăm ceeace ne dictează convingerea noastră, și nu avem dreptul să spunem că nu ne interesează ce cale trebuie să apuce neamul românesc, pentru fericirea lui”.

Ascunderea după zăbrele — fie ele și de biserică — nu-i ceeace-i folosește astăzi Miresei Domnului. Pentru câștigare de noi puteri, Împăratul Hristos și-a chemat ucenicii, pentru scurtă vreme, și la odihnă. Linia mare și constantă a vieții lor însă a croit-o când le-a poruncit: *Mergând, învățați...!* Și nu pitindu-se după paravane împodobite cu parimii iscusit ticluite va face destul apostolul zilelor noastre poruncii Răstignitului. În ce privește slujba dintre păreții sfințiți și acțiunea pe terenul tot mai mult subminat, nu este altă alegere decât cea sugerată de însași Lumina lumii: Una este a se face, și cealaltă a nu se lăsa... exclusiv în seama altora. — Cine cetește să înțeleagă! Și să nu piardă din vedere cumplita lecție a răspunderilor ce nu vor rămânea, la vremea sa.

Răspunderi la cari n'au motiv să se gândească schimnicii legați cu aspre jurăminte monahale să nu iasă dintre ziduri de schit în învălmășelile lumii cei deșerte, nici să primească oficii și beneficii împreunate cu însărcinări ce privesc nu numai propășirea nevăzută, ci și cea văzută, a obștiei creștine. — Dar noi câți avem de-aceștia?

Noua împărțire administrativă a României. Printr-o decizie a Ministerului de Interne, avându-se în vedere schimbarea teritorială a țării, circumscripțiile administrative au fost reconstituite după cum urmează:

Circumscripția I-a București, cu reședința în București, formată din județele: Ilfov, Buzău, Prahova și Vlașca.

Circumscripția II-a Cluj, cu reședința în Cluj, formată din județele: Alba, Cluj-Năsăud, Someș și Turda.

Circumscripția III-a Constanța, cu reședința în Constanța, formată din județele: Brăila, Constanța, Ialomița și Tulcea.

Circumscripția IV-a Craiova, cu reședința în Craiova, formată din județele: Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați și Vâlcea.

Circumscripția V-a Galați, cu reședința în Galați, formată din județele: Covurlui, Putna, R.-Sărat, Tecuci și Tutova.

Circumscripția VI-a Iași, cu reședința în

Iași, formată din județele: Bacău, Fălciu, Iași, Neamț, Roman și Vaslui.

Circumscripția VII-a Oradea, cu reședința în Oradea, formată din județele: Arad, Bihor, Maramureș, Sălaj și Satu-Mare.

Circumscripția VIII-a Pitești, cu reședința în Pitești, formată din județele: Argeș, Dâmbovița, Muscel, Olt și Teleorman.

Circumscripția IX-a Sibiu, cu reședința în Sibiu, formată din județele: Brașov, Făgăraș, Sibiu și Târnava-Mare.

Circumscripția X-a Suceava, cu reședința în Suceava, formată din județele: Baia, Botoșani, Câmpulung, Dorohoi, Rădăuți și Suceava.

Circumscripția XI-a Tg.-Mureș, cu reședința în Tg.-Mureș, formată din județele: Ciuc, Mureș, Odorheiu, Târnava-Mică și Trei-Scaune.

Circumscripția XII-a Timișoara, cu reședința în Timișoara, formată din județele: Caraș, Hunedoara, Severin și Timiș-Torontal.

Lumină după întunerec

— Crâmpetele din ultima pastorală a I. P. S. Valeriu Traian —

Măneacănd dela cuvântul Psalmistului: „Certând m'a certat Domnul, dară morții nu m'a dat (Ps. 117), Inaltul ierarh se îndreaptă către păstorii și păstoritii încredințați grijei I. P. Sale, cu simțite cuvinte ca acestea:

[...] Păstorii și credincioșii acestei Biserici, (dela 1940 încoace. *N. R.*), au început să fie crâncen prigoniți din partea a două dictaturi nedrepte. Una, slojnică plecată — conștie ori inconștie, — a unei francmasonerii deghizate și ascunse sub o haină mincinoasă, ca dela distanță să pară evlavioasă și binevoitoare țării și neamului. De fapt însă, nedreaptă și cumplită împilatoare, fără milă și fără scrupul, a Bisericii noastre, numai și numai pe motivul că e fiica credincioasă a Romei celei eterne, a Romei papale, a Romei sfântului Petru. Alta — conștie și plină de răutate, — sub haina falsă a „rasmusului“, supunea pe credincioșii noștri — separați de tulpina mamă, prin criminalul arbitraj dela Viena, — la cele mai cumplite chinuri și la cele mai grozave batjocuri, pe mo-

tivul că erau și sunt fii — nu numai ai Romei Creștine și încreștinătoare de neamuri, — ci totodată ai Romei imperiale, ai Romei Cesarilor, ai Romei viteazului Traian.

Faptul că suntem fii ai Romei, atât tru-pește, cât și sufletește; adevărat în ce privește originea noastră ca popor, cât și în ce privește credința noastră, au dat celor două dictaturi — de altcum îndușmănite între ele, dar unite în duhul nedreptății, — pretexte să prigonească și să chinuiască pe Păstorii și pe credincioșii acestei Biserici atât dincolo, cât și dincoace de Feleac.

[...] Aproape un an am gustat și Noi, împreună cu iubiiții Fii din Ardealul eliberat, pânea cea amară a robiei, și am suferit sfidările și batjocurile îngâmfaților răpitori de teritorii fără osteneală și fără luptă; până când voința Sf. Scaun al Romei a aflat de bine să Ne dea delegația ca să luăm conducerea Bisericii din teritoriul liber, în locul cedatului Mitropolit de pioasă amintire, Alexandru Nicolescu, pe care aceste mari și istorice evenimente nu-l mai găsim între noi.

Am fost trimis ca să impart cu frații și fiii noștri cari se numeau liberi, necazurile și suferințele. Suferințe, cari erau cu atât mai amare, cu cât veneau din partea acelor cari ni se ziceau „frați“ și se pretindeau patroni ai dreptății și ai egalei îndreptări, când de fapt ei erau inspiratorii mulțimilor de „decrete-legi“ draconice, fățiș nedrepte și criminale, ale căror fideli interpreți și executori erau tot ei. Suferințe cari erau cu atât mai greu de suportat, cu cât aceia dela cari emanau erau mai sfidători și mai cinici; și cu cât aceste suferințe nu se vedeau, și nu erau cunoscute decât de noi cei cari le simțeam și le înduram. Am suferit în tăcere, ca nu cumva să se aple în vecini, și aceștia să le folosească drept scuze pentru neîndreptățirea Fraților noștri din Teritoriul cedat.

Când Părintele ceresc a socotit că ajunge pedeapsa pentru păcatele noastre, și că nu vom putea răbda mai mult, s'a milostivit și și-a ridicat mâna de deasupra noastră.

La 23 August 1944 ne-a sosit știrea că Majestatea Sa, gloriosul nostru Rege Mihai I, cu o bărbăție și cu o energie de admirat, a

FOIȚA „UNIRII“

Așa bat mirenii slinși la poarta veșniciei

— Amurgul vieții prof. univ. Vico Necchi —

Ingerul morții, cu mult mai de vreme decât ar fi putut bănuși cineva, coborî lângă Vico al nostru și-i duse sufletul curat la Dumnezeu.

Vara lui 1929 a fost veselă pentru el; petrecu câteva săptămâni de vacanță la munte, cu familia de care niciodată nu se despărțea, căutând printre piscurile poetice nu numai o atmosferă mai oxigenată, ci și putința de-a zbura spre înălțimi, cu inima și cu rugăciunea.

Nimic nu avu loc din ceeace ar fi putut povesti sfârșitul. Mai mult; bănușiala nu cuprinse inima nimănui nici chiar în luna Octombrie când la Milano, în urma unei crize, rugă pe un coleg să-l examineze.

„E nevoie de o mică intervenție chirurgicală; o nimica toată. Nici un motiv de neliniște“.

În ziua premergătoare operației lui

Necchi, Comitetul Universității Catolice ținu una din obișnuitele lui întruniri. Necchi era prezent. Pe fruntea lui nici cel mai imperceptibil naur. Părintele Gemelli, în numele tuturor, îi exprimă calde urări pentru viitor. Mulțumi căutând să ne liniștească: „E vorba doar de câteva zile, pe cari trebuie să le petrec în clinică. Fiți liniștiți. Nu-i nimic grav“.

Singurul care aproape pricepu situația dureroasă fu P. Gemelli²⁾. Dar un singur cuvânt nu-i spuse prietenului drag. Mie însă îmi mărturisii că nu vedea ceasul în care să se poată spune că intervenția chirurgicală și-a ajuns scopul: „câteodată, în medicină, crezi că ai deaface cu o nimica toată și numai dintr'odată te pomenești că-i vorba de un caz desperat...“

Eșind dela Universitate, îl însoții pe Vico o bucată de drum și-i promisei că-l voi mai căuta și pentru a informa despre starea lui pe P. Gemelli, care trebuia să plece urgent la Roma.

Ne salutărăm cu voioșie. Îl asigurai că mă voi ruga pentru el la Sf. Liturghie. Îmi mulțumi.

În dimineața următoare, în strada Quadrano, la spitalul condus cu atâta grije de

către Surorile Fecioarei Maria, Vico Necchi cunoscui, deși puțin cam confuz, că o sabie a lui Damocle îi atârna deasupra capului.

Ceruse ca operația să i-se facă fără a-l adormi. Nici eternici cloroform. Treaz, deplin conștient, în timp ce abilul doctor tăia, înțelese că era mai grav cazul decât cum bănușie el.

Voi apoi să-și vadă dușmanul extras: vai! aparențele erau cu totul altele decât reconfortante. Nu avu însă nici o clipă de ezitare. Surse ca de obicei, pentru că nu voia să se turbare soția.

Dus din sala de operații în cameră, unde aștepta soția neliniștită „o asigură că nu suferise prea mari dureri în timpul operației; începu să suridă liniștit, și se știu stăpâni așa de bine, încât nimeni nu bănușie de ce lucru grav era vorba.

Primul căruia-i destăinui realitatea fu eu. În una din întâiele vizite ce i-le făcui, fiind de față soția sa și una dintre copile, nu putui să prind nimic. Foarte senin, mă primi cu afabilitate. Cine-ar fi putut recunoaște în el siguranța condamnării la o moarte apropiată și plină de chinuri?

În ziua următoare mă dusei din nou la căpătâiul lui. În timp ce discutăm veselii, soția lui fu chemată la telefon. Rămăsei numai cu Vico. Indată ce eși soția, îmi spuse cu cel mai desăvârșit calm:

1) Msgr. *Fransco Olgiati*: Vico Necchi, Milano, 1931. (Vezi: *Unirea* Nr. 43-1944).

2) Celebrul profesor universitar dela „Sacro Cuore“ din Milano, fost medic necredincios, apoi convertit, devenit călugăr franciscan și hirotonit preot. (*N. R.*)

„răsturnat nedreapta dictatură, și a primit oferta armistiului din partea marilor aliați, prin care ni se promitea Ardealul subjugat pe nedreptul, și ajutor pentru a-l lua din nou în stăpânirea noastră, dărâmand pentru totdeauna criminalul dictat dela Viena.

Plini de bucurie ne-am grăbit a mulțumi Majestății Sale în numele sfintei noastre Biserici, pentru acest mare act de dreptate, și pentru înalta dovadă de iubire de neam și țară. Și iată, din mila lui Dumnezeu, trupul cel rupt în două, s'a încheșat iarăși, făcând să cadă toate zăgăzurile făurite de răutatea și nedreptatea omenească, și de dușmănia celui ucigaș dintre început. Ardealul cel peste măsură sugrumat, batjocurit, chinuit și însângerat, se vede de acum eliberat de cătră bravele armate române, cari cu vitejie fără seamăn au luptat, umăr la umăr, cu armatele marilor noștri aliați.

Și împreună cu eliberarea Ardealului nostru, Provincia Noastră Bisericească — pe care Roma sfântului Petru și a Papii, nicio dată nu a socotit-o desbinată ori sfâșiată, nici împărțită sau micșorată de uneltirile nedreptilor politicieni, — se vede iarăși întreagă și unită între granițele ei firești și naționale — în pământul stropit cu sângele strămoșilor, și frământat cu al fiilor, fraților și părinților noștri, — sub oblăduirea tinărului și înțeleptului nostru Rege Mihai I, și a înaltului Guvern al Majestății Sale. — Ce vom răsplăti oare, Domnului, pentru toate câte ne-a făcut nouă?... (Ps. 115, 3).

Inimă nouă și spirit nou ne trebuie — Venerați Frați și iubiți Fii, — pentru ca Țara noastră, Neamul și Biserica, să fie așezate pe temelii noi, statornice și trainice. Inimă și spirit, după inima și spiritul lui Hristos, care singur este piatră cea din capul unghiului, piatră de temelie neclintită și dăinuitoare, piatră din care curg izvoare dă-tătoare de viață, cari adapă pe cei insetați (I. Cor. 10, 4).

Numai pe legea și pe dragostea lui Hristos se poate clădi statornicul și trainicul edificiu al păcii celei adevărate, precum este scris: — Pace multă este celor ce iubesc legea ta, Doamne, și nu este lor sminteală

„Dragă Olgiati, profit de absența momentană a Victoriei. Ea și ceilalți ai mei nu trebuie să știe nimic. Ar suferi din cauza asta... Să ști că e grav: foarte probabil e vorba de un „carcinoma“. Nu te înspăimânta. Dumnezeu îmi va ajuta. Știi, să fim creștini și în privința asta; să știm primi moartea senini. Te rog roagă-l pe prof. Pastori dela laboratorul de biologie a Universității Catolice, să-mi facă examenul microscopic; spune-i P. Gemelli, ca îndată ce vine din Roma, să-mi facă și dânsul analiza; apoi spuneți-mi tot adevărul. Nu-mi ascundeți nimic. Ce vreați? Am două preocupări: familia mea... Dar de ea se va îngriji Providența... Și apoi: prevăd optsprezece luni de boală cumplită, optsprezece luni de dureri mari... Dar Dumnezeu nu mă va părăsi: *Dumnezeu, niciodată nu părăsește pe nimeni...* Și aceste cuvinte le pronunță cu un ton pe care chiar de-ași trăi o mie de ani, n'ași putea să-l uit: îmi răsună încă în urechi ca o incarnare a întregului său suflet frumos, a întregii lui inimi ce vibra de credință... „Te rog încă o dată: scumpii mei să nu știe pentru moment nimic, nimic“...

Soția intră și îndată, tăind și fraza, Vico începu nevinovatele lui glume. Buna doamnă, necunoscând situația, râdea. Surideam și eu, dar surisul meu era masca ce acoperea furtuna. Era deci posibil ca Vico să ne fie ră-

(Ps. 118, 165). Numai iubind pe Dumnezeu și păzind poruncile lui, vom putea dobândi adevărata pace, căci — celor ce iubesc pe Dumnezeu, toate li se lucrează spre bine (Romani, 8, 28); — iar Domnul zice: Cel ce are poruncile mele și le păzește, acela este care mă iubește pe mine, și iubit va fi de Tatăl meu... (Ioan, 14, 21).

În partea de încheiere a acestei puternice pastorale, I. P. S. Valeriu Traian stăruie asupra datorinței credincioșilor de a da *zeciuială* din toate bunurile vremelnice de cari i-a împărțit mila Celui de sus, care-i ține în viață și-i ajută să câștige și peste ce le este neapărat de lipsă.

Pentru ca s'avem parte de o pace dreaptă și statornică, lumea noastră binecredincioasă trebuie s'aducă Atotputernicului prinosul inimilor curate și a închinării în spiritul încrederii filiale. În acest scop I. P. S. Valeriu Traian a orânduit ca, în toate bisericile ce-i datorează ascultare:

1. În Dumineca dintâi după primirea acestei rândueli, la începutul sf. Liturghii, să se cânte imnul „*Impărate ceresc*“, cerând dela Bunul Dumnezeu, prin mijlocirea Preacuratei Fecioare Maria „*Regina Păcii*“, să ne dea pacea adevărului, a dreptății și a dragostei lui Hristos, iar Spiritul sfânt să reverse asupra oamenilor darurile acelea cari într-o clipă schimbă inimile, cum a schimbat pe a tâlharului celui răstignit la dreapta Mântuitorului, a Apostolului Pavel, a Magdalenei, a Mariei Egipteanca, a lui Augustin, și ale atâtor sfinți. Darurile cari domolesc patimile și împăciuesc întăritările. Să lumineze mințile și inimile aceluia cari vor hotărî pacea armelor și soarta popoarelor și a țărilor, ca să aducă în lume o orânduire înțeleaptă, dreaptă și bună, și o pace adevărată și trainică, sub ale cărei binecuvântări îmbeșugate, credința lui Hristos și împărăția păcii lui, să se poată răspândi în deplină libertate, în toată lumea, și în toate sufletele.

2. La sfârșitul acestei sf. Liturghii, se va cânta Doxologia cea mare, făcând rugăciuni pentru Majestatea Sa Regele Mihai I, precum este arătat în Euhologhion, iar după

Doxologie, se va face parastas pentru mântuirea sufletelor aceluia cari și-au jertfit viața pentru desrobirea Ardealului.

3. Dela 15 Noemvrie, și până la sărbătoarea Nașterii Domnului, inclusive, în fiecare zi — după amiază sau seara —, și în fiecare biserică, să se cânte: Rânduiala Litiei Euharistice, sau Paraclisul Maicii Domnului, sau să se reciteze Rozarul Născătoarei de Dumnezeu — după dorința credincioșilor —, ca bunul Dumnezeu să ne ajute ca într'adevăr să ne înținem inimile și sufletele; și în noua orânduire a țării noastre și a lumii, să trăim ca adevărați creștini, cu sufletele curate, încunjurând păcatele, ca să fim popor și neam ales al lui Dumnezeu, care împlinește cu drag poruncile Domnului; și între hotarele reîntregite ale Ardealului și ale scumpei noastre țări, trăind în pace, cinste și iubire împrumutată, uniți în cuget și simțiri, întotdeauna — cu o gură, cu o inimă, și într'un gând —, să mărturisim pe Tatăl, și pe Fiul, și pe Spiritul sfânt; Treimea cea de o ființă, și nedespărțită.

Drum drept

Acest drum e cel al strălucitului bărbat de stat, d. Iuliu Maniu, președ. partidului național-țărănesc. Cuvântul răspicat rostit în grandioasa adunare dela „Aro“ din Capitală, de Dumineca trecută, aruncă lumină vie asupra felului cum a înțeles și înțelege acest ales între aleșii neamului să gândiască și să activeze politicește un Român, căruia într'adevăr îi zace la inimă mai binele poporului și statului român, între împrejurările de azi. — După meritate omagii, aduse memoriei lui Virgiliu Madgearu și demnității Suveranului Mihai I, și după stigmatizarea păcătoșeniilor ce ne-au dus în tabăra odiosului germanism, culoare nazistă, d. Maniu a ținut să treacă în conștiința publică între altele, și următoarele adevăruri de meditat:

[...] Popor mic, așezat între popoare mari, n'am putut nici în trecut să ne salvăm existența decât numai în baza acestei însușiri, că atunci când poporul românesc vede că țara și neamul este în pericol, uită toate necazurile, își dă mână frățească, ca să scape țara.

Evident că această însușire a neamului românesc mai are o urmare foarte importantă. În urma acestui sentiment de solidaritate națională, în urma acestei înfrățiri în scopul de a mări puterea națiunii noastre, altfel mică, revine respectul națiunilor străine față de națiunea noastră.

Astăzi, după cum a spus atât de bine iubitul nostru prieten Ion Mihalache, soarta noastră este în mâna lui Dumnezeu și a puterilor mari. Dar firește că Dumnezeu binecuvântă dragostea de frate, și puterile mari respectă popoarele cari știu la un moment dat să lase orice altă preocupare și să se dedice numai interesului comun, căci atunci își dau seama că acest neam, în vremuri grele, poate totuși să fie de folos și marilor politici pe care le fac ele.

Ne dăm seama cât am suferit, și ne mai dăm seama că va trebui să suferim încă foarte mult.

[...] Rezum: am recâștigat Ardealul. Astăzi armatele germane și maghiare sunt scoase din Ardeal; ele nu mai pot schingiui blândul popor din Ardealul de Nord, grație ajutorului Rusiei.

Cred că acest rezultat este suficient pentru a binecuvânta pe Dumnezeu când ne-a dat gândul solidarității naționale în serviciul păcii pe care o căutăm.

pit? Inima îmi fierbea. Era totuși deajuns să privesc la expresia feței lui, senină și liniștită, pentru ca să mă mustre conștiința și să-mi șoptească: „Nu-ți dai oare seama că ești în vecinătatea unui sfânt?“

Salutai, și eșind mă îndreptă ispre o biserică. Erau aproape optsprezece ani de când îl cunoscusem, și în multe împrejurări — uneori în clipe grele și întunecate — m'am aflat în apropierea lui. *Niciodată, dar niciodată, n'am găsit în el vre-un defect; și în acel moment îmi apărea dinaintea minții mele turburate și a inimii îndurerate — cari cereau mila Cerului, — toată marea bunătate a lui Necchi...*

A-ți păstra seninătatea inimii în zilele limpezi și luminoase ale fericirii, nu e mare lucru; în zilele negre ale încercărilor afacerea e grea și puțini dintre noi reușesc; dar a fi senin, cu desăvârșire senin, când pe neașteptate moartea se apropie și te înșfacă răspunzându-i doar cu un suris încrezător, asta e perfecțiunea. Banul meu prieten Necchi a avut multe virtuți: în aceasta însă — și nu mi-e frică să pronunț cuvântul — a fost eroic.

Mă 'ngrijii pe dată să anunț laboratorul de biologie și pe prof. Pastori ce era acolo asistent; apoi îi comunicai situația P. Gemelli, la Roma, și lui Panighi.

Traducere din I. italiană de:
Stud. ing. Traian Cosma

(Va urma).

Dar am câștigat alt lucru, mai mare. Ceeace pe un popor îl distinge în concertul popoarelor culte, este simțul de onestitate și de grațitudine. Dacă acestea lipsesc, nu poate un popor să fie respectat, fiindcă nu dă garanție pentru viitorul lui. Noi, în urma păcătoasei orientări a celor care ne-au condus, am făcut enorma greșală de a încălca și cele mai elementare porunci ale onestității și ale grațitudinii. Intreaga noastră evoluție de Stat s'a făcut prin alianțele pe care le-am avut în trecut cu Națiunile Unite de azi. Noi însă ce-am făcut? În primul moment când aceste Națiuni au fost străntorâte, am sărit de-a dreptul în tabăra dușmanului!

[...] Am fost declassați în opinia publică a popoarelor civilizate și a trebuit neapărat să se repare acest lucru cu ori ce risc. Chiar dacă am fi știut că ne vin mari nenorociri, trebuia neapărat să-l reparăm în unirea noastră națională.

Am reparat această greșală; și, cu cât a fost riscul mai mare, cu atât este mai mare meritul nostru.

Dar, afară de aceasta, am mai câștigat un alt lucru, tot așa de important. Să nu ne pierdem privirile în direcții greșite; să constatăm că în momentul de față se duce o luptă uriașă între două concepții; că astăzi, războiul pe care-l duc Națiunile Unite cu Germania, nu este un războiu ca alte războaie, pentru un petec de pământ, pentru un interes bărecare maritim, sau pentru un interes oarecare de colonii. Astăzi, războiul se duce pentru altceva cu mult mai important: se bat în cap două concepții fundamentale și elementare opuse. Astăzi victoria Națiunilor Unite nu înseamnă o câștigare de pământ sau de avantaje trecătoare; este vorba că Națiunile Unite reprezintă respectul față de cuvântul dat și față de drept și față de dreptate, reprezintă ideea mare a umanității, ca fiecare să se poată desvolta liber, să poată trăi în libertate, și să poată profesă credința sa, așa precum i-a dat-o Dumnezeu.

De cealaltă parte este direcțiunea opusă, a dictaturii, negarea contractului și convențiilor, negarea cuvântului dat, negarea tuturor intereselor care nu coincid cu interesele lor. Noi știm că Hitler a declarat în scris, în cartea sa, că nu respectă obligamentele și contractele, numai câtă vreme servesc interesele momentane ale poporului german!

[...] Am fost groaznic atacat, persecutat și amenințat, înainte cu un deceniu, din partea unei formațiuni politice care nu mi se părea că este potrivită cu firea și factura neamului românesc. Legionarii au dus împotriva mea o luptă extraordinară. Pentru ce? Pentru că le-am spus: „Principiile național-socialiste din Germania nu sunt o marfă de export; marfa aceasta nu este pentru noi, nu se potrivește cu climatul nostru. Această politică ar putea să fie bună — mie nu-mi place, sunt împotriva ei — dar ar putea să fie bună la Germani, la noi însă nu este bună, să nu o urmați. Iar dacă o veți urma, veți găsi în noi pe cei mai hotărâți dușmani, nu numai adversari. Această politică duce la catastrofa neamului românesc, și vă prăpădește și pe voi și eu nu vreau ca atâția tineri, cari pot face încă mult bine pentru națiune, să se prăpădească pentru o politică greșită“.

Am fost urmărit, persecutat. Dar eu am rămas, iar legionarismul s'a prăpădit, a dispărut, nu mai este.

Este într'adevăr pentru Neamul Românesc oarecum o ofensă când se afirmă că în sânul lui mai există germeți posibili de în-

colțire a fascismului și legionarismului. S'a terminat cu ei!

Am fost atacat atunci de ei. Astăzi sunt, nu atacat, dar oarecum atins, de o formațiune politică pe care eu o stimez foarte mult, și cu care chiar lucrez și vreau să lucrez cu tot dinadinsul și cu toată sinceritatea mea. Acestei direcțiuni politice eu nu-i pot răspunde altceva decât ceea ce am răspuns altădată legionarilor.

Socialismul, comunismul sunt sentimentele, în unele părți grandios cristalizate, în alte părți încă tulburi, ale unor speculațiuni filosofice, care trebuiesc pricepute, trebuiesc studiate, înțelese. Ci noi, neamul românesc, nu avem acum vreme pentru așa ceva. Iar expunerile unor Domni Profesori, care astăzi spun una, iar mâine alta, care astăzi scriu una și mâine fac alta, nu ne pot lămurii.

Noi cunoaștem dictonul latin: „Primum vivere, deinde philosophari“, ceea ce pe românește înseamnă: „întâi a trăi și apoi a filosofa“.

Nu știu încotro se vor întoarce privirile intelectualilor în viitor. Se vor întoarce încotro vor voi. Noi însă, în vremurile acestea, în greutățile acestea imense pe care le trăim, nu putem să examinăm ceea ce vor face generațiunile românești peste zece, cincisprezece sau douăzeci ani, ci trebuie să vedem ce facem acum...

Știri mărunte

Trăiască Regele! Miercuria viitoare, de praznicul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, Suveranul României își are ziua numelui. Din acest prilej și noi, cu Țara întreagă, aducând tânărilor, dar înțeleptului și bravului Domnitor Român, Mihail I, omagiile noastre, rugăm pe Atotputernicul să-L aibă sub scutul Său, să-i dăruiască biruință asupra tuturor vrășmașilor și potrivnicilor, și să ni-L fină întru mulți și fericți ani, rodnici în înfăptuiri glorioase!

Monumentul „Iuliu Maniu“. An de an d. Maniu, pe care-l cheamă Iuliu-Dumitru, își sărbătorește ziua numelui la Sâmedru. Așa și anul acesta, cu care prilej o mulțime de membri ai partidului național-țărănesc și prieteni personali ai ilustrului bărbat de stat, au ținut să-i prezinte omagiile și doririle lor de bine. Președ. secției ardelenice a organizației din Capitală, d. Dr. Ilie Lazar, a făcut și altceva: a propus ca Neamul recunoscător să ridice dlui Iuliu Maniu, la Cluj, și pe dealul Felea-cului, câte un monument vrednic de cel sărbătorit. Deschizându-se o listă de subscripție, s'au semnat imediat peste trei milioane Lei. Geamgii din Capitală (prin d. Pașcalău) s'au înscris cu 1.500.000 Lei, iar Fondul Grănițeresc (prin d. Dumitru Nacu) cu 1000.000 Lei.

Ungaria în lichidare. După lupte îndârjite, orașul *Kecskemét*, aflător în calea oștilor româno-ruse ce înaintează spre Budapesta, a fost ocupat. *Nyiregyháza*, epucat puțină vreme pe mâna nemților, a fost recucerit și el. Trupele sovietice cari operează în Rutenia sub comanda generalului Petrov și au ocupat *Uzhorodul* și *Muncaciul* cu orașul de frontieră *Csap*, a făcut legătura cu trupele româno-ruse ce vin din Ardeal, urmând acum ca Țara ungurească să fie invadată și dinspre Miază Noapte și să fie tăiată în două. În felul acesta forțele germano-maghiare ar fi complet încercuite între Dunăre și Tisa și în scurtă vreme s'ar sfârși, cel puțin aci, cu ele și cu Ungaria.

Țările Balcanice în discuțiile dela Moscova. După întâlnirea cu mareșalul Stalin în Kremlin, d. Churchill, premierul englez, într'un discurs recent, a precizat că la Moscova au fost desbătute și „chestiunile încurcate ale Țărilor Balcanice“ (pe nume; ale Greciei, României, Bulgariei și Jugoslaviei, Ungaria fiind clasată „în afară de sectorul balcanic“), ajungându-se la un „acord foarte bun în ce privește fiecare țară separat“. Fără să treacă la amănuntele aceluiași acord, d. Churchill a declarat: „Speranța noastră cea mai mare și datoria noastră fundamentală este ca să conducem politica noastră astfel, ca și țările mici să nu fie împinse în u-

marelui război în certuri interne cu asprime extremă. Am invitat împreună aceste țări de acțiune împreună și de a forma guverne unite, pentru a sprijini eforturile noastre comune în conducerea războiului. Bine înțeles că decizia va aparține acestor țări“.

Locale. Mâine, Duminica săptămânii V. după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală p. Dr. Alexandru Todea, prof. de religie, iar Miercuria viitoare, de praznicul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, va predica p. Ioan Popa, prof. de religie.

Se majorează salariile? Funcționarii publici, cu salariile lor, în cea mai mare parte, de mizerie, sunt astăzi cei mai năpăstuiți roboți ai datoriei *Curierul* de azi aduce o știre care va strecura bucurie mare și îndreptățită în rândurile acestora: Ministerul de finanțe ar fi pus în studiu problema majorării sporului de scumpete așa fel, ca salarul pe care-l va primi la mână slujbașul Statului să corăspundă — măcar în parte — nevoilor lui imediate.

Recâștigare de drepturi. Prin decretul-lege din 31 Oct. 1944, publicat în *Monitorul Oficial* Nr. 252, au fost abrogate dispozițiile anumitor legi din 1942, prin cari se desființau anumite asociații religioase socotite primejdioase pentru Stat și Biserica Ortodoxă. Bunurile acestor asociații, trecute atunci în patrimoniul statului, reintră, în urma noului decret-lege, în stăpânirea proprietarilor anteriori. Restituirea se va face în natură.

În sfârșit s'a semnat, la 28 Oct. c., și armistițiul cu Bulgaria. În urma acestui act, statul vecin, între altele, este obligat să-și retragă forțele și oficialitățile de pe pământul Greciei și Jugoslaviei, să anuleze toate prevederile legislative și administrative privitoare la anexarea sau incorporarea la Bulgaria a vreunui teritoriu grec sau jugoslav și să procure imediat anumite produse alimentare pentru a da ajutor populației din teritoriile Greciei și Jugoslaviei, care au suferit din cauza agresiunii bulgare“.

Salonicul evacuat. În cursul nopții de Luni spre Marți postul de radio turc a anunțat că trupele germane au evacuat orașul part de mare Salonic. — De altă parte trupele britanice, în împreună lucrare cu partizanii greci, au răsbătut până la 11 km. de frontiera jugoslavă, urmărind nemții în retragerea lor grăbită.

Telefonul „Unirii“

Am primit abonament de sprijin și exprimăm călduroase mulțumiri: General I. Boeriu, Sibiu 1000 Lei, Dr. I. Albini București 1000 Lei, Vasile Chișiu Lupeni 700 Lei.

R. Mărcuș, Deva. Am primit 500 Lei, dintre cari 300 Lei s'au contat pe 1943, iar restul pe 1944.

A. Aron, Silvașul de sus. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

I. Dejeu, Vintire. Vă facem cunoscut că am primit suma trimisă cu scrisoarea din 12. VIII. 1944.

Liceul comercial român unit de băieți din Blaj

Nr. 132—1944.

Aviz școlar

Examenul de admitere în clasa a V-a se va ținea în ziua de 10 Noemvrie 1944, ora 8 dimineața.

La clasa I-a se va ținea examen de admitere în 13 Noemvrie 1944 numai în cazul când se vor prezenta pentru înscriere mai mult de 60 elevi.

În zilele de 13 și 14 Noemvrie 1944 se va face înscrierea elevilor din toate clasele și plățirea taxelor școlare.

Cursurile școlare se vor deschide în dimineața zilei de 15 Noemvrie 1944.

193 (1—1)

DIRECȚIUNEA

Citiți și răspândiți

„UNIREA“